

JAN ŠKRDLÍK

Sanz Briz a úsměv v hlubinách času

a další novény

hand made

OBSAH:

O LITERÁRNÍ FORMĚ <i>NOVÉNY</i>	3
7 <i>NOVÉN</i> – SEZNAM A PEREXY	4
ÁNGEL SANZ BRIZ – „ANDĚL Z BUDAPEŠTĚ“	6

-----

7 novén

SANZ BRIZ A ÚSMĚV V HLUBINÁCH ČASU	9
JÁ A ANDĚL POMSTY	13
MEZI NÁMI, VYSOČINA – NOC VE VELKÉM VOZE	16
ANTONÍN DVOŘÁK A LÁSKA BEZ PORTFEJE	19
CO TOHLETO MÁ KSAKRU ZNAMENAT?	23
6 HLAVIČEK MÁKŮ	27
ŽIVOT ŽITEM ŽÍTI	31

Na závěrečném koncertu *Týdne židovské kultury* 15. 9. 2013 v synagoze *Na Skořepce* v Brně byla poprvé představena báseň využívající zcela nedávno vytvořený nový básnický útvar zvaný *novéna*. *Novéna* je moderní forma epické poezie, která usiluje o maximální srozumitelnost pro posluchače či čtenáře, aby důležitá sdělení pro náš aktuální svět mohla být jasně pochopena. Podrobný popis charakteristik *novény* nalezne čtenář na webových stránkách www.cello.cz, zde jen krátce připomeňme, že mezi atributy nového útvaru patří jasná, až filmová dějová linka, dále volná metrika veršů oddělovaných lomítkem, nikoliv řádkováním, struktura devíti veršových shluků – tzv. *tirád* a zejména to, že *novéna* přímo programově nechce být zamlžená a mnohoznačná – jednoznačnost a přístupnost obsahu je zde alfou a omegou.

Tak tomu je i s konkrétním poselstvím pilotní básně sbírky, kterou máte před sebou: „Sanz Briz a úsměv v hlubinách času“. To by se dalo vlastně shrnout do jediné věty: „Pro řešení problémů naší společnosti a autentický život každého z nás nejsou důležitá ani tak slova, jako spíše konkrétní činy – ve složitém světě je nutné řídit se lidskostí a ohleduplností a ne rozkazy různých demagogů a jejich doktrín.“

Autorem formy *novény* i konkrétních básní v této formě je violoncellista Jan Škrdlík.

7 NOVÉN – SEZNAM A PEREXY

OBSAH ↑

Zde čtenář nalezne názvy všech 7 novén a v příslušných perexech také jasné shrnutí jejich obsahu a významu.

1. NOVÉNA – SANZ BRIZ A ÚSMĚV V HLUBINÁCH ČASU

(str. 9-12)

Španělský diplomat v Budapešti, Sanz Briz se tváří v tvář *holocaustu* probudí do skutečného života. Přestanou pro něho být důležitá slova a začnou pro něho být důležité konkrétní činy. Sanz Briz se už nechce řídit rozkazy různých demagogů a jejich doktrín, ale pouze lidskostí a ohleduplností. Je ale nezbytné také uplatnit důvtip a tvořivost.

2. NOVÉNA – JÁ A ANDĚL POMSTY

(str. 13-15)

Mnohé z toho, co žijeme, nemá původ v nadpřirozených jevech, ale v hlubinách naší *psyché*. To platí nejen pro jednotlivce, ale i pro celé skupiny. Mnoho domnělých *duchovních bytostí* není nic jiného, než obrazy (a odrazy) našeho vlastního nitra.

3. NOVÉNA – MEZI NÁMI, VYSOČINA – NOC VE VELKÉM VOZE

(str. 16-18)

Každý vztah mezi mužem a ženou, pokud překročí kritický bod blízkosti, přechází přirozeně do vztahu milostného. Z tohoto pravidla existují ovšem výjimky – případy, kdy další přidružené okolnosti takový vývoj nasměrují jinam. Tyto okolnosti mohou být velmi různé: věk, vzdálenost, zdravotní stav či opravdu upřímná, věrná láska k někomu jinému...

4. NOVÉNA – ANTONÍN DVOŘÁK A LÁSKA BEZ PORTFEJE

(str. 19-22)

Ministr Zdeněk Nejedlý s celou svou státní mocí nemůže zvrátit to, že Dvořák svou hudbou vítězí, neboť hovoří o reálných, autentických věcech lidského života bez přetvářky a věrohodně. Jeho hudba nemůže být zničena žádnou propagandou, ba ani školskou reformou.

5. NOVÉNA – CO TOHLETO MÁ KSAKRU ZNAMENAT?

(str. 23-26)

Veškeré vlastnění, závislost a nárokování vede do pekla, opačný princip, tedy osvobození se od závislostí a dopřání svobody sobě i druhým je cestou do nebe. Tam, kde se stýkají tyto dvě veledůležité dimenze lidské cesty, tam běží o něco skutečně důležitého! Málo lidí se dostane až na tuto křižovátku a ještě méně lidí vykročí tím správným směrem. Praxe je těžší než teorie.

6. NOVÉNA – 6 HLAVIČEK MÁKŮ

(str. 27-30)

To, jak budeme velkou část života nasměrování, se často řeší už v dětství. Mnohé momenty jsou pro všechny lidi, pokud pochází ze stejného kulturního prostředí, podobné. V určité chvíli ale přichází křižovátka, kdy každá bytost volí svoji jedinečnou specifickou cestu.

7. NOVÉNA – ŽIVOT ŽITEM ŽÍTI

(str. 31-33)

Život ve svobodě je na jedné straně nejkrásnější, na druhé straně ale zároveň nejnáročnější. Proto tak málo lidí ve svobodě žije... Čtěte pozorně tuto *novénu* – informace v ní Vám mohou být k mnohému užitku...

ÁNGEL SANZ BRIZ – „ANDĚL Z BUDAPEŠTĚ“

OBSAH ↑

Ángel Sanz Briz, který dal název této sbírce, byl španělský diplomat, který zachránil v Budapešti 5.200 Židů před smrtí v koncentračním nebo vyhlazovacím táboře. Při svém působení jako diplomat španělského velvyslanectví v Budapešti v roce 1944 průběžně posílal do Španělska zprávy o holocaustu včetně konkrétních dokumentů, jako například plánů vyhlazovacích táborů, které se mu podařilo získat a podobně. Informoval, že mezi oběťmi jsou také sefardští Židé. Byl to však z jeho strany pouze trik, aby mohl zachránit co nejvíce Židů jakéhokoliv původu. Později (už tajně) rozšířil své záchranné aktivity na další osoby, které pouze za Sefardy vydával pomocí falešných dokumentů a falešných potvrzení o „příbuzných ve Španělsku“ (ti ve skutečnosti neexistovali). Vynaložil veliké úsilí, aby oblomil kruhy ve Španělsku i v Maďarsku. V první jmenované zemi dosáhl jakéhosi „tichého souhlasu“ oficiálních míst prostým naléháním na lidskost, v Maďarsku pro změnu Sanz Briz na záchranu tisíců životů neváhal sáhnout k nejosvědčenějšímu (i když jistě pro něj potupnému) prostředku – poslal peníze největšímu pronásledovateli Židů v Maďarsku – Eichmanovi – spolu se žádostí o uznání a respektování španělského původu budapeštských Sefardů. V této fázi Sanz Briz využil zvláštního postavení, které sefardští Židé v té době ve Španělsku měli, aby si zajistil souhlas oficiálních míst pro své záchranné akce.

Na začátku XX. století se totiž vlivem některých parlamentních činitelů začala rozšiřovat myšlenka o usmíření mezi současnými Španěly a v diaspoře žijícími potomky Židů vyhnanými v roce 1492. Ve Španělsku byly zřizovány synagogy a v roce 1910 byla založena Španělsko-Židovská aliance a další podobné organizace. Hnutí vyvrcholilo dne 20. prosince 1924, kdy pod vedením generála Primo de Rivery byl vydán nový článek *Občanského*

zákoníku, podle kterého měli na španělské státní občanství nárok automaticky všichni Židé kdekoliv na světě, pokud prokážou svou příslušnost k sefardské komunitě. Tento zákon platí ve Španělsku dodnes a na něj se odvolal i Sanz Briz.

Trvalo relativně dlouho, než se velvyslanectví podařilo opatřit lístky na vlak pro všechny novopečené španělské občany do jejich „staronové vlasti“. Problém byl také v tom, že dohoda o počtu španělských pasů zahrnovala pouze 200 osob (tolik měla ve skutečnosti Budapešťská sefardská komunita) a Sanz Briz vydal pasů dohromady 5.200. Vzniklo tím vážné nebezpečí, neboť ostražitému Gestapu by mohlo být nápadné, kdyby se po ulicích pohybovalo příliš mnoho „španělských“ Židů. Proto velvyslanectví pronajalo čtyři nájemní domy, kde Židé čekající na jízdenky bydleli a vycházeli ven jen omezeně. Na domech byly umístěny cedule s nápisem v maďarštině a němčině: PŘIPOJENO K ŠPANĚLSKÉMU VELVYSLANECTVÍ – EXTRATERITORIÁLNÍ ÚZEMÍ. Takto se podařilo zamezit, aby Gestapo vstoupilo na tuto „španělskou“ půdu a zkontrolovalo, jak se věci doopravdy mají. Velvyslanectví opatřovalo pro dočasné obyvatele domů pravidelně jídlo a lékařskou péči po celou dobu, co čekali na vlak.

Sanz Briz, přestože v dalších letech zažil zázračnou kariéru diplomata na těch nejvypjatějších postech tehdejší politiky, sám prohlásil: „To, co proběhlo v Budapešti, bylo to nejdůležitější, co jsem kdy směl uskutečnit v celém svém životě.“

8. října 1966 izraelský památník *Yad Vashem* udělil Ángelu Sanz Brizovi titul „Spravedlivý mezi národy“.

Jan Škrdlík

7 NOVÉN

SANZ BRIZ A ÚSMĚV V HLUBINÁCH ČASU

OBSAH ↑

Někdy na počátku / ukryl se pod křídly diktátorů; /
slíbili mu totiž / – auroru ze světla /
a pokoj jeho krokům. / Jeho nitro ale spalo / zklamane
horkým sluncem / afrického písku. /
Sanz Briz marně vyhlížel / pod olověným nebem /
– svoji první jarní lásku. /

•

Chtěl poznat / skutečnou realitu, / skutečný život, ale... /
– cítil, že mu uniká. /
Až jednou uviděl / pět tisíc matek /
česat pěšinku svých synů, /
pět tisíc matek / se skráněmi zbělelými /
v mandlovém mléku... /
Sanz Briz se setkal / se životem / nad okrajem /
temného hrobu / a probudil své srdce / v horké lázni /
– z rudého máku. /

//

Nevím, co ho vedlo, ale... /
v tom prozření a jarním zmatku, / přikázal, /
aby, pět tisíc psacích strojů / vykřičelo /
– celou tu tíhu. /
Nevím, co ho vedlo, ale... / v tu temnou noc / stal se /
– velvyslancem Sefarditů. /

Nevím, co ho vedlo, ale... /
 pět tisíc psacích strojů / bušilo depeši / o návratech /
 – a sladkém medu. /

•

Bylo to v ten den, / kdy v opačném táboře /
 pět tisíc gramofonů / oplzle tančilo /
 k vlastnímu potěšení / – a cizímu bolu. /
 Bylo to v ten den, / kdy Sanz Briz nechápal, /
 proč předstírat přátelství /
 – se zločinci. /
 „Abych zachránil, tak musím... / obětovat úsměv /
 – do chřtánu katů?! /
 Ne, to neudělám! / Můj úsměv je tak mladý! /
 A neunesl by /
 – takovou hanbu!“ /

//

Někde uvnitř už ale předem / oplakával úsměv, /
 co ho opustí, / až přijde na tu schůzku. /
 Úsměv – přítel jeho mládí, / svědek nevinnosti /
 z prvních dětských kroků. /
 Úsměv, / co se navždy rozplyne / na oltáři studu. /
 Ráno vstal a řekl: / „Dobře! Uděláme to tak spolu! /
 Já vám dám úsměv /a vy razítka /
 – pro pět tisíc pasů.“ /

Bylo to na večírku, / co se konává už dopoledne, /
 a přesně v 10:00 místního času /
 on s těžkým srdcem / poslal svůj úsměv /
 – do hlubin žalu. /

V těch strašlivých 10:00 místního času /
 pět tisíc gramofonů / oplzle kvílelo /
 do šumění vína / z maďarských hroznů. /

Bylo to na večírku, / co se konává už dopoledne /
 a Sanz Briz v duchu viděl, / jak nad rachotem vlaků /
 září Sefarditům slunce / v korunách oliv a korkových
 dubů. /

•

Pět tisíc synů a dcer / maďarských Židů / zpívá píseň
 dvou kolejí / a pěti miliónů pražců. /
 Pět tisíc synů a dcer / v onom ránu /
 nepřemýšlí / o pohřbených úsměvech / španělských
 diplomatů: / Brize v Budapešti, /
 Mioty v Paříži, / Rojase v Bukurešti... /
 a všech ostatních, kteří zmizeli /
 – v útrokách času. /

//

Pět tisíc matek vychovává / čtvrtou generaci, /
co zrodila se / za rachotu vlaků /

– ze sna o návratu, /

generaci oliv a zátek /
– z korkových dubů, /

generaci /
– sladkého medu. /

•

Neví se, / že Sanz Briz /
někde v Galaxii /
hledá svůj úsměv /
navždy ztracený /

– na oltáři času... /

*(Ángelu Sanz Brizovi – „Andělu z Budapeště“,
který nepropásl nejdůležitější moment svého života)*

JÁ A ANDĚL POMSTY

OBSAH ↑

Netuším, jak k tomu /
 – všechny okolnosti přišly, ale... /
 jednoho dne tam na zápraží stál. /
 Drbal se rozpačitě na zádech / a cítil se /
 – tak strašně cizí. /
 Oba jsme chvíli přemýšleli, / oba tak roztržití, /
 co mi to vlastně přišel říci, / za co se mi to vlastně /
 – přišel pomstít / – anděl odplaty, /
 ten, který zabloudil / mezi dimenzemi. /

•

Zpočátku / jsem se neubránil zlosti: /
 „Pošlu ho zpátky! / Za těmi, / co mi přáli /
 všechen ten / – písek v očích!“ /
 On ale jen bezradně přešlapoval! /
 Tak dojemně se namáhal, / aby nepopletl tu svoji, /
 už tak popletenou / – roli, /
 že já ho nakonec / pozval dál... /
 Kam by jinak šel, / nachlazený / a s horečkou /
 – a v takovém dešti? /

//

„Snad se nějak domluvíme,“ / říkal jsem si. /
 Bylo to ale marné; / ten starý blázen měl zase /
 – ty svoje krámy. / To není tak divné, / když zvažíš, /
 že každý vztah má / – všelijaké pády. /
 Byl zkrátka jako smyslů zbavený /
 – anděl pomsty, / co s ním žijí ti, / co se tváří /
 – jako by ho nikdy nepotkali. /

•

Po nějaké chvíli / nechali jsme / toho poblouznění /
a šli na jedno pivo, / já a můj nový přítel /
– anděl pomsty. / To není tak divné, / když zvažíš, /
že i takový vztah / musí mít /
– svoje výšky. / Ten náš, / mockrát se změnil, /
tak jako každý: / chvíli karmínově červený /
a hnedle zase /
– nebesky modrý. /

//

A bylo by to všechno / vlastně k smíchu, /
jenže... ten meč! / Ten, / co bezhlaví muži / ukryli /
– pod postelemi, / když hledali své hlavy / pobodané
přeslicemi, / a bylo by to k pousmání, / nebýt toho
meče, / co si na něm dívky hrály /
– že jsou ženy... / V tu noc... / Nebylo vidět ani na krok /
a meč v ruce /
– byl zcela obnažený. /

//

V tu noc / rozhodl jsem se tedy / pořídit si pás /
se zbraněmi. / Rozhodl jsem se / bránit se v kuchyni, /
na chodbě / i na posteli. / Rozhodl jsem se / nedat se
tak lehce / a bojovat za svou vlastní /
– malou zemi. /
A anděl procházel se po bytě / a já nevěděl /
ani kudy... /

•

Těžko si asi představíš / tu hrůzu temné noci. /
 Hledal jsem / v prádelníku, / v zásuvkách, /
 v obrazech svítících na zdi. /
 Hledal jsem / na zaprášené zemi, / pod postelí /
 i v zrcadlech, ze kterých holá /
 – pravda křičí /
 a zjistil jsem, / že kromě mne tady, / zdá se /
 – nikdo jiný není. /

//

S pocitem / krajního nebezpečí /
 hledal jsem recept /
 – na přátelství. /
 V oné situaci / klamů a lží /
 hledal jsem svou vůni /
 – v lůně tmy. /
 V této situaci odcizení / sedíme na posteli, /
 oba podvedení, / pijeme pivo; / já i můj druh /
 – přízrak pomsty. /

•

A právě v této chvíli / spásného zastavení /
 s rozpuštěnými vlasy / a s úsměvem, / co k úsměvu nutí, /
 a / (proč to neříct?) / malinko se zpožděním / přicházíš s
 důležitou / – informací v očích: /
 Ten anděl, že prý / nikdy tady nebyl! /
 Byla to všechno jen myšlenka, /
 prý... / kdesi hluboko uvnitř /
 – v mojí duši. /

(mým milovaným přízrakům)

MEZI NÁMI, VYSOČINA – NOC VE VELKÉM VOZE OBSAH ↑

Mezi hradbami / se narodila, / aby je /
 – do Lužnice strhla. / Řekni, řekni, / kdo to je? /
 Kdopak je ona? / Přišel na Moravu, / aby hlídal mlýny /
 na rovině. / Řekni, řekni, / – jak se on jmenuje? /
 Ale prosím, prosím, / aby jsi to neuhodla! /
 Jinak navždy zmizíme /
 – do neznáma. /

•

O čem je, / říkám si, / ta hádanka ze vzpomínek? /
 A o čem ta, / která z nás / – děti dělá? /
 A co my dva? / Už jsme taky k dospělosti došli? / To mi,
 prosím, / – to mi teda řekni!!! / Anebo... / ...žijeme život
 pod obojí? / Část tak / a druhou / – tak jako všichni? /
 Ale... / ve které té části vlastně / – náš vztah bydlí? /

//

Táži se, co se stane, / jestli / – přijdou odpovědi. /
 Přepadla mě úzkost, / že padáme / – mezi hvězdy. /
 A tak jen v duchu prosím, / aby jsi to neuhodla! /
 Jinak navždy skončí / – naše cesty. /

•

A právě ten den / volala jsi. / Musíš mi prý nutně /
 – něco sdělit, / a ve mně by se / krve nadořezal / meči /
 – ani přeslicemi. / Hned jsem vstal /
 a do šestispřeží / zapřahal jsem / všechny hvězdy, /
 spěchal jsem, spěchal dál / přes kopce /
 – nádherné Vysočiny /

//

a možná proto, / že v mém životě /
 dvě mlynářky / mouku mlely, /
 proto teď jedu sám / a zpívám píseň / – o přátelství. /
 A možná proto, / že do tvé tváře / muži vítr posílali, / ty
 mi naposledy řekneš, / co říci jsi mi chtěla, / a tvůj vítr /
 – navždy shoří /
 a Veliký vůz odletí / a nevrátí se už /
 – nikdy. /

//

Kolem cesty / zpívají ptáci / a mlčí ryby. / A já šeptám: /
 „Jsem tak utahaný. / Už nechci hladit Zemi / proti srsti! /
 Promiň, teď to nejde. / Snad... / až někdy jindy...“ /
 Jenže tomu / Velikému vozu / (jako na potvoru) /
 – zasekly se brzdy /
 a vyskočit za jízdy / znamená nebezpečí /
 – nebezpečí smrti. /

•

K mému překvapení, / i když jsem byl nachystaný /
 – všechno ztratit, / události přišly / opilé štěstím, že už /
 nikoho a nic / – nemám zájem vlastnit. /
 A v tu chvíli, / kdy večer byl jak / kožich kočky, /
 sám Opravdický Život / vyprávěl mi / – příběhy planet
 a stálic. / A v tu chvíli, / kdy dorazil jsem za tebou /
 tam mezi hradby. / v tu chvíli do mých žhavých rukou /
 sestoupily tóny. /

//

Uvítala jsi mě: / „Pojď se projít,“ /
a tak jsme sledovali / úžasné muzikanty /
a ostatní hvězdy / – na náměstí. /
A pak jsi usnula / ve Velikém voze /
a spala jsi tak hezky, / jako kdybys byla / malé dítě, /
které vůbec, / ale vůbec nic neví. /
Usnula jsi / hluboko a celá /
a ráno jsi řekla: /
„Neptej se /
– neřeknu nic!“ /

•

Celá ta záhada / ve spánku se vyjasnila. /
Přišla jsi ke mně / a mlčela / v měsíční noci. /
A tak to bude / dokud budem oba, / ty – básnířka /
a já / – básník spolu zpívat / na dvou stranách /
roztoužené Vysočiny /

– spojeni verši a tóny. /

ANTONÍN DVOŘÁK A LÁSKA BEZ PORTFEJE

OBSAH ↑

Myslím, že daleko důležitější / než slova / té staré
známé firmy / – ministra bez portfeje – / že totiž tóny
Dvořákovy hudby / jsou už / „odbyté kapitoly“, /
myslím, že daleko důležitější je, / že potoky, stromy a
ptáci / bez požehnání státní moci / dál zpívají /
– všechny dvořákovské melodie... /

•

Myslím, že daleko důležitější / než ta poválečná
propaganda / naplněná žlučí / je, že oběžné dráhy i
meteory i písek na Měsíci, / až dodneška oscilují /
slzami Dvořákovy hudby, / kterou tam v Apollu přivezli /
američtí kosmonauti. /

//

A mimochodem si myslím, / že daleko důležitější je asi to, /
o čem ten ministr mlčí: / To, jak mu bylo, / když sok
v lásce odcházel / s rukou Dvořákovy dcery /
a vesele se spolu milovali / za nádherného zvuku /
ženichových houslí. / My všichni jsme přece také /
– bez portfejí / a nemáme ve své moci /
ani *Ministerstvo vnitra* / ani *Ministerstvo pravdy* /
– ani *Ministerstvo lásky* / a nemůžeme určovat, /
kdo s kým bude domov tvořit; / to všechno je totiž /
už dávno rozhodnuto / na nejhlubším dně /

lidských srdcí... /

•

Pro tu bolest ministra bez portfejí / mohli bychom snad
mít pochopení / – já i ty – / i hora Říp se svou nostalgií /
i Dvořák, / vždyť ani on nepochodil /
– u Josefíny; / když mu unikala na opačný konec /
rovnoběžky / a zatímco on osamělý / putoval
k východu / ke kořenům slovanské hudby, /
ona šla západními směry / ponořená ve snu /
o francouzské revoluci. / Jenže... / (a o tom jsou ty
paradoxy) / jak se tak po té rovnoběžce / navzájem
vzdalovali, / zákonitě zase /
– na sebe znovu narazili. /

//

Ten princip pochopili jsme tehdy, / já a ty /
jednou provždy, / když jsme tu jejich rovnoběžku /
spolu také překročili. / Bylo to v automobilu /
rudém jako vlčí máky /
v den, kdy nám andělé / u hory Řípu z rádia hráli, /
hráli nám, hráli /
– tu nádhernou, přenádhernou melodii... /

//

A abych zkrátil / celý ten příběh bez portfejí, / povím
 přímo, / že ti dva / (možná díky té / přenádherné
 melodii) / byli náhle s námi uvnitř /
 a jejich oči se / jako hvězdy leskly... / a my /
 – jejich dva zapálení vyznavači – viděli jsme /
 odlétat křišťálovými vánky / všechny smutky /
 a mizet do nenávratna prachová zrna /
 a zářit po krajině / – divoké barvy srpna /
 – *h moll* violoncella /
 – a koncerty rudých květin, / co je opylují /
 – vlasaté létavice / z jiného světa... /

•

A přesně v tu chvíli, / ty, rovnoběžkou rovnoběžně /
 kalafunou namazalas / smyčec – co hraje ve mně. /
 A já / navzdory odstředivým silám / i všem gravitacím /
 česal jsem v protisměru / tím smyčcem tvoje vlasy, /
 dokud se na opačné straně zeměkoule / ty dva
 protichůdné zemské směry / znovu nenalezly /
 a my jsme jasně neviděli /
 to tajemství Dvořákova ohně /
 ukryté hluboko, přehluboko /
 – v sobě. /

//

A tak se ptám. / (A chci opravdu / slyšet odpovědi!) /
 Není ta *h moll* vlastně o tom, / že se ti dva /
 přesto všechno / měli rádi? /
 Není to celé jenom / jiné jméno / – lásky? /
 Není to celé o možnosti / spojit v kruhu /
 dva vzdálené světy / – dvě rovné čáry? /
 Není to všechno příběh o rozhodnutí /
 mezi *Ministerstvem žluči* / a přenádhernou
 – melodií? /

•

A znovu vánek křišťálový vzchází / a znovu jsme /
 v čase někde zpátky, / napřed o padesát let, /
 pak o sto / a pak v době / před sto padesáti lety /
 a znovu rozhodujeme se / – pro hudbu /
 a znovu se máme / – rádi... /
 Znovu ztotožňujeme se / s dramatem lásky /
 provoněným českými / luhy a háji... /

A zatímco lidé venku / na ulici shání / – marně odpovědi, /
 my budeme sedět tiše / uvnitř tady / v sále /

– naplnění tóny... /

*(skladateli Antonínu Dvořákovi
 a jeho průzračnému, křišťálovému
 Violoncellovému koncertu h moll)*

CO TOHLETO MÁ KSAKRU ZNAMENAT?

OBSAH ↑

Přišla za mnou / skupinka vyvolených, / už nevím
ze které sekty, / aby mi ukázala / cestu do pekla. /
Prý je zaručená / a v opačném případě / vyhrožovali
nebem... /

•

Unavený / tím věčným handlováním / rozhodl jsem se /
(zcela výjimečně) / neposlechnout, jenže... /
nebe stejně nepřišlo. / Uvízl jsem / někde mezi šestou a
sedmou dimenzí / tam, kde srny / dávají dobrou noc /
od úsvitu až doteď. /

//

Zatímco tiše hraju / tu hru na dobrou noc /
mezi dimenzemi, / o veliký kus dál /
ty rozpínáš husté vlasy / do délky a do objemu /
jako síť antén, / co se na ně chytají milenci /
s velikými magnety /
místo srdcí. /

•

To je to tajemství odlivů a přílivů, / o kterém se neví: /
Když milenci / obrátí ty magnety na plus, / přiletí jako

vlna / a moře stoupá. / Pak zařadí mínus / a odplují
s vlnami zapomenout / na ten věčný kolotoč ke tvým
vlasům / a od nich, / koloběh, / jehož následky doléhají
až ke mně / sem, do šesté dimenze; / jenže... /
kdo by se zlobil, /
když má za pár hodin zemřít, že? /

//

Cože? / Já jsem ti to neřekl? / Ano, / dnes přesně
ve 14:00 mám zemřít. / Přišel jsem na to dedukcí, /
zdá se mi to logické, / i když... / vlastně je to spíše
jakási intuice a víra. / Najednou to zkrátka vím: /
Dnes přesně ve dvě odpoledne /
zemřu. /

//

„Co teď?“ / říkám si, / „mám ještě tři hodiny.“ /
Rozhodně mi nepřipadá smysluplné, / být ty tři hodiny
naštvaný. / Pak se rozhoduji ke dvěma věcem: /
Za prvé, / budu pokračovat ve hře se srnami, / za druhé, /
napíšu báseň, / tedy báseň pro paralelní světy, /
ne pro tento; / o tomhle tom si nejsem jistý, /
že bude adresát, / i když... / pravda je, /
že ty ji teď nakonec čteš, / tak asi ano... /

•

Zbývá ale ještě pár minut, / tak honem, / ještě pár slov /
o těch vlasech: / Jsou tak husté, / že slouží zároveň

jako polštář, / co chrání před nárazy. /
Kolikrát už ti zachránil život! / Jsou tak tmavé, /
že tě skryjí, / když je noc. /
Kolikrát už tě zachránily na útěku! /
Horší ale je, / že když zvlhnou, /
jsou jak promočené ovčí rouno, /
tak těžké, / že se nemůžeš pohnout / a tvá šíje hrozí
zlomením. / Zvlhnutí je strašně nebezpečné /
a tebe bolí / krk, / hlava /

– i srdce. /

To je mi líto / teď, / když je přesně 14:00. /

//

Jsou přesně dvě. / Jak vlastně zemřu? / Nemám
ponětí. / Možná přehřátím hlavy /
nebo steskem / nebo se popukám smíchy... / jenže... /
druhá hodina minula a já /
neumírám. / Co tohleto má ksakru znamenat? /

•

Bezmocně zírám, / jak slunce zapadá. /
Ono vlastně nezapadá, / to jen my /
se po pětisetmiliónté / od něj odvracíme. /
Nepoučili jsme se zkrátka. / Srna mi přichází /
dát studený čenich / na tvář /
a za obzorem / se bezcitně vysmívá /
rudá / žhoucí /

– koule. /

(všem, kteří také uvízli mezi šestou a sedmou dimenzí...)

6 HLAVIČEK MÁKŮ

OBSAH ↑

Byla to ta stará známá hra / a na jejím konci se všichni /

– dusili, / *status quo* se smál pod fousy... /

zrezivělé kliky / ne a ne /

– povolit; / dámy po šachovnici /

– běhaly, / králové na dva kroky /

– stříleli, / *status quo* smál se jak /

– zběsilý... / andělé strážní / mohli si nohy /

– uchodit; / byla to ta stará, / známá hra /

– o kyslík; / šestileté princezny / to všechno /

– slyšely /

– viděly... / a... /

– dýchaly... /

•

Princezna běží, / malá dívka kráčí / středem / – zahrady... /

– 6 zahradních máků přemýšlí, / jak ji jenom / – poradit /

– 6 zahradních máků / jak 6 malých jabloní; /

vlní se jim / – koruny /

– každá koruna, rok / – zběsilý /

– chvilku tady, / chvilku tam se... / – kutálí /

– tajemné šestikoruní, / *cantus* / – jediný /

– 6 máků se šesti / – notami /

– 6 tónů splynuvších / – s lukami /

– s lukami, co život / – zpívaly... /

//

6 hlaviček máků / šestkrát více ví; /
 s hlavičkou dívky, / jejich počet / – úplný. /
 Usedá maková panenka / – s kytkami, /
 první mák o vodě / – vypráví. /
 Vraští čílko panna, / dívenka / – přemýšlí: /
 „Ten, kdo je mokrý, / ten v ohni / – neshoří.“ /

•

Druhý mák vypráví / – o ohni, /
 poslouchá panna / chvějíc se / – zimnicí. /
 Vraští čílko dívka, / dívenka / – přemýšlí: /
 „Ten, kdo je v plameni, / ten v zemi / – nezetlí.“ /

//

Třetí mák vypráví / – o zemi, /
 dotkne se panna / zeminy / – tvářemi. /
 Nadechne se dívka, / dívenka / – svoje ví: /
 „Suchou zem odnáší / větříček / – s oblaky.“ /

//

Čtvrtý mák o větru / – vypráví, /
 o tom, jak fungují / nebeské / – fukary. /
 Uvidí dívenka / na nebi / – tři mlýny, /
 chtěla by zrovna tak / točit se / – prostory... /

•

Pátý mák / oči ji / – otvírá, /
panna se dívá / očima / – novýma. /
Vraští čílko dívka, / dívenka přemýšlí: /
„Kdo vidí z výšiny / – nic ho nepřekvapí.“ /

//

Šestý mák konečně / – poradí: /
„Nechod', má panenke / – dlážděním!“ /
Vraští čílko dívka, / dívenka přemýšlí: /
„Kdo umí střechami, / v dláždění / – neskončí.“ /

6 hlaviček máků / šestkrát více ví; /
s hlavičkou dívky, / jejich počet / – úplný; /
princezna běží, / malá dívka uhání /
– náručí /
– zahrady... /

•

Byla to ta stará, známá hra / – o kyslík; /
na jejím konci / se všichni / – dusili; /
status quo smál se jak / – zběsilý... /
zrezivělé kliky / ne a ne / – povolit; /
andělé strážní / nechtěli se / – unáhlit... /

Šestileté panenky / to všechno / – dýchaly, /
králové víc / jak na dva kroky / – nemohli, /
dámy mohly si nohy / – uchodit... /

Běžela panenka / prostředkem / – zahrady... /
veškeré máky se / k pomoci / – natáhly; /
k mákům jdou / kročeje / – dívenky, /
od nich jen /

– kočičí šlápoty... /

//////////...

(nám všem, co jsme se někdy rozhodovali)

ŽIVOT ŽITEM ŽÍTI

OBSAH ↑

Sešly se sudičky / a po poradě / odsoudily mne /
 – ke svobodě... / Námitky nepomohly, / rozsudek byl /
 – právoplatný / a já už předem /
 – puštěn k vodě, / modrá, osamělá kapka / uprostřed... /
 – velikého moře... /

•

Když Tě vyhodí /
 – do oné země, / nic si tam nevezmeš /
 – podle sebe... / Když se narodíš / na žitné pole /
 – nic nevlastníš, / patří Ti totiž /
 – celičké nebe... / a já zpátky nepůjdu; /
 navždy uvězněn jsem... tady... /
 – ve svobodě... /

//

Kupředu tedy! / Ale kudy? /
 Skřivanovi oči propůjčuji, / ten vidí svět skrze /
 – melodii. / Skřivan mi hlásí, / jak vyrobit si: /
 – košili ze světla, /
 – kalhoty z listí / a boty... /
 – z průzračné rosy. /

•

Jak strašné / každíčkové noci / – moje umírání! /
Jak úžasný / každíčkové ráno / – krok do svobody! /
Jak strašlivá / – samota ve svobodě! /
Jak málo lidí /
– tady žije! /

//

Když unavené nohy /
– spočinuly, / opustil mě /
– samoty pocit! / Celým polem /
– vedou cesty, / plátno tkají /
– do barevné šály. / Tu šálu ke své hrudi /
– uvázala sis... / v ranním dešti... /

//

Šálou zahaleny, / (ne však ošáleny), / naše smysly, /
život žitem žily / bez přetržití / – podle Pravdy. /
Jak pevně byly / naše kotvy upevněny / – Tvými vlasy! /
Jak zázračně byly / naše vlny uklidněny / – Tvými ňadry! /

•

Když kruhy se v obilí / – roztočily, /
slunce z žita / – peklo chleby... /
Kotvu jsme vytáhli / a oba jsme /
jedli pecen /
– ještě horký... /

//

Sešly se sudičky / a oba nás odsoudily /
– do svobody... / ...už nic nenamítám, /
až po krk jsem v žitě / – ponořený. /
Žito je Chleba / a Chleba je zlato /
a zlatem prosyceni / do nebe rostem /
jak to žito oba /
– žluté aury plní... /

•

Konec namítání! /

Už nemám nic! / ...a jestli něco přece: /
– košili ze světla / a boty /
– vykoupané v rose... / i ty jednou ztratím, /
až vystoupím tam, / kde klika je /

– jen z mojí strany. /

Odevzdám košili, /
odevzdám kalhoty, /
odevzdám i Tvoje /

– milování... //

Art Petra Production © 2014
Jan Škrdlík – Sanz Briz a úsměv
v hlubinách času a další *novény*
Kontakt:
www.artpetra.cz
tel.: +420 603 520 227
artpetra@artpetra.cz